

Doc. dr. Stanko Kokole

Izbrana poglavja iz umetnosti starega veka I

(predavanja bodo potekala v zimskem semestru 2023–2024; predavalnica 343, ob četrtek, 8.50 – 12.05)

Antična dediščina Grčije in Rima v likovnih delih in pisnih pričevanjih

V študijskem letu 2023–2024 se bodo izbrana poglavja osredotočila na izbor pripovednih mitoloških prizorov, za katere so se temeljni upodobitveni vzorci izoblikovali med poznoarhaiskim in helenističnim obdobjem. Ob predstavitvi ožjega izbora, zlasti rimskodobnih, vzorčnih primerov ter tudi nekaterih – za njihovo razumevanje tako vsebinsko kot ikonografsko ključnih – antičnih literarnih pričevanj (npr. Ovidijevih *Metamorfoz*), se bo predmet selektivno posvetil še značilnim preobrazbam in pomenskimi premenam, ki so jih posamične zgodbe poganskega bajeslovja doživljale po zatonu antike. Deloma bodo predavanja vzporedno namenjena tudi seznanjanju slušateljic in slušateljev s starejšimi in novejšimi znanstvenimi leksikoni in drugimi temeljnimi publikacijami s področja antičnih študij, ki sodijo med osnovna »orodja« za poglobljeno preučevanje mitološke motivike v zahodnoevropski umetnosti tako starega kot tudi srednjega in zgodnjega novega veka.

Izbrana poglavja bodo deloma imela obliko predavanj *ex cathedra*, ki bodo lahko potekala bodisi v matičnih prostorih Filozofske fakultete bodisi ob samih umetnostnih spomenikih (tako *in situ* kot tudi v muzejskih zbirkah), deloma pa se bo predmet izvajal v obliki interaktivnega seminarja; **zaključna obveznost bo seminarska naloga**, ki se ustno predstavi v predavalnici in naknadno odda v dodelani pisni obliki. Teme seminarskih nalog bodo izbrane v dogovoru s predavateljem (gl. tudi rubriko **DODATNA POJASNILA IN POSEBNA OPOZORILA** spodaj).

Zaželena predznanja: sposobnost branja specialne literature v najmanj dveh izmed za antične študije ter sorodne humanistične vede ključnih večjih evropskih jezikov (poleg angleščine na primer tudi nemščina, italijanščina in francoščina). Kot se razume samo po sebi, je glede na tematiko, ki ji bodo *Izbrana poglavja* posvečena, posebno koristno tudi znanje enega ali obeh klasičnih jezikov (stare grščine in latinščine).

Pojasnilo: Poleg vseh, ki študirajo umetnostno zgodovino, so pri *Izbranih poglavjih iz umetnosti starega veka* dobrodošli tudi študirajoči na oddelkih za klasično filologijo, arheologijo, zgodovino in primerjalno književnost ter vsi drugi, ki jih zanimata antična kultura in njeno izročilo.

DODATNA POJASNILA IN POSEBNA OPOZORILA

Ustne predstavitve v predavalnici

Seminarske predstavitve študentk in študentov morajo biti na magistrskem študiju umetnostne zgodovine pripravljene skrbno in skladno z vsemi zahtevami, kakršne so v veljavi za samostojne prispevke na mednarodnih simpozijih stroke. Zaradi ne najboljših preteklih izkušenj s »prostim govorjenjem« bodo v študijskem letu 2023–2024 vse referentke in referenti ob projekciji ilustrativnega gradiva na ustni predstavitvi obvezno dolžni v celoti prebrati že napisano osnovno besedilo svoje seminarske naloge, ki ga bodo – opirajoč se na seminarsko diskusijo – pred oddajo seveda še ustrezno dodelali ter opremili z zahtevanim znanstvenim aparatom.

Obvezni končni pisni izdelek – seminarska naloga

Ob doslednem spoštovanju v humanističnih vedah dodobra zakoreninjenih standardov knjižne zborne slovenščine mora seminarska naloga – preden bo predložena v oceno (praviloma najkasneje dva tedna po predstavitvi in diskusiji v predavalnici) – ustrezati krajšemu znanstvenemu članku tako po obliki in jedrnatosti jasnosti izražanja kot tudi po dosledni notranji enotnosti citacijskega aparata in podnapisov k slikovnim prilogam. Osnovno besedilo (brez opomb, bibliografije in slikovnih prilog) po obsegu nikakor ne sme preseči 4000 besed (*n.b.* predolga in preveč gostobesedna besedila bodo ocenjena slabše) in mora biti zaradi lažjega vpisovanja in boljše berljivosti predavateljevih pripomb in predlogov za popravke obvezno natisnjeno z dvojnimi razmakom med vrsticami na papirju formata A-4. Podrobnejša navodila in nadaljnja priporočila za pripravo seminarske naloge bodo dorečena v okviru predavanj ob začetku zimskega semestra študijskega leta 2023–2024.

Priporočena možnost zgodnejšega dogovora o temi seminarske naloge

Glede na kronično stisko s časom za pripravo ustrezno dodelanih pisnih izdelkov v okviru enega samega semestra vsem tistim študentkam in študentom, ki bi to želeli, priporočam, da se na pogovor o izboru teme svoje seminarske naloge oglasio na rednih govornih urah (oziroma me kontaktirajo po elektronski pošti [stanko.kokole@ff.uni-lj.si]) še pred začetkom predavanj v novem študijskem letu 2023–2024.

a) Izbor izhodiščne literature za osnovno orientacijo (dodatna literatura bo navedena sproti)¹

Klaus JUNKER, *Interpreting the Images of Greek Myths: an Introduction* (prev. Annemarie Künzl-Snodgrass – Anthony Snodgrass), Cambridge – New York: Cambridge University Press, 2012.

Jocelyn Penny SMALL, *The Parallel Worlds of Classical Art and Text*, Cambridge: Cambridge University Press, 2008.

Susan WOODFORD, *Images of Myths in Classical Antiquity*, Cambridge: Cambridge University Press, 2009.

Thomas H. CARPENTER, *Art and Myth in Ancient Greece*, London: Thames and Hudson, 1998.

Richard BRILLIANT, *Visual Narratives: Storytelling in Etruscan and Roman Art*, Ithaca – London: Cornell University Press, 1984.

[dostopno: Akademija za likovno umetnost in oblikovanje, Centralna knjižnica]

Paul ZANKER – Björn Christian EWALD, *Mit Mythen leben: Die Bilderwelt der römischen Sarkophage*, München: Hirmer, 2004 [dostopno: FF, Osrednja humanistična knjižnica, Oddelek za arheologijo; v knjižnici Oddelka za umetnostno zgodovino je na razpolago angleški prevod: Paul ZANKER – Björn Christian EWALD, *Living with Myths: The Imagery of Roman Sarcophagi* (prev. Julia Slater), Oxford : Oxford University Press, 2012].

Michael KOORTBOJIAN, *Myth, Meaning, and Memory on Roman Sarcophagi*, Berkeley – Los Angeles – London: University of California Press, 1993

[v Sloveniji dostopno le v spletni različici:

<http://publishing.cdlib.org/ucpressebooks/view?docId=ft4199n900;brand=ucpress>].

b) Zlasti za evidentiranje ohranjenih antičnih literarnih pričevanj o grško-rimskem bajeslovju še vedno temeljni splošni mitološki leksikon

Ausführliches Lexikon der griechischen und römischen Mythologie (ur. Wilhelm Heinrich Roscher [+ Konrat Ziegler]), I – VI (+ Suppl. I – IV), Leipzig: B. G. Teubner, 1884 – 1937 [dostopno: FF, Osrednja humanistična knjižnica, Oddelek za klasično filologijo].

c) Referenčni ikonografski leksikon mitoloških upodobitev v umetnosti starega veka

Lexicon Iconographicum Mythologiae Classicae (LIMC), I – VII, Zürich – München: Artemis, 1981 – 1994 [predstavitvena spletna stran: <http://www.rzuser.uni-heidelberg.de/~m99/>; dostopno: FF, Osrednja humanistična knjižnica, Oddelek za arheologijo; Biblioteka SAZU, centralna čitalnica].

¹ Pri tistih delih, ki žal niso dostopna v matični knjižnici Oddelka za umetnostno zgodovino, je v oklepaju pod rubriko »dostopno« navedena tudi vsaj ena ljubljanska biblioteka, ki s to publikacijo razpolaga.

d) Novejši ikonografski in literarnozgodovinski priročniki za preučevanje recepcije antičnih mitoloških snovi v srednjem in novem veku

Jane DAVIDSON REID (+ Chris ROHMANN), *The Oxford Dictionary of Classical Mythology in the Arts, 1300 – 1900s*, 2 zv., New York – Oxford: Oxford University Press, 1993 [dostopno: FF, Osrednja humanistična knjižnica, Oddelek za primerjalno književnost].

Hans-Karl LÜCKE – Susanne LÜCKE, *Antike Mythologie – Ein Handbuch: der Mythos und seine Überlieferung in Literatur und bildender Kunst*, Reinbek bei Hamburg: Rowohlt Taschenbuch Verlag, 1999 [dostopno: FF, Osrednja humanistična knjižnica, Oddelek za primerjalno književnost].

Hans-Karl LÜCKE – Susanne LÜCKE, *Helden und Gottheiten der Antike – Ein Handbuch: Der Mythos und seine Überlieferung in Literatur und bildender Kunst*, Reinbek bei Hamburg: Rowohlt Taschenbuch Verlag, 2002 [dostopno: FF, Osrednja humanistična knjižnica, Oddelek za primerjalno književnost].

Mythenrezeption: Die Antike Mythologie in Literatur, Musik und Kunst von den Anfängen bis zur Gegenwart (ur. Maria Moog-Grünwald), Stuttgart – Weimar: J. B. Metzler, 2008 (Der Neue Pauly, Supplemente, 5) [dostopno: FF, Osrednja humanistična knjižnica, Oddelek za klasično filologijo].